

Ukrajinská řeckokatolická církev

Svjatoslav Ševčuk, vyšší arcibiskup kyjevsko-haličský

Kyjev, 21. srpna 2014

Katolickým biskupským konferencím

Náboženským a civilním představitelům z celého světa

Všem lidem dobré vůle

Už devět měsíců krácejí Ukrajinci po namáhavé cestě z post-sovětského strachu ke svobodě a Bohem darované důstojnosti. Národ postižený ve dvacátém století světovými válkami, hnědou i rudou totalitou a genocidou nyní usiluje o spravedlivou společnost a demokratickou, evropskou budoucnost. S trpělivostí, vytrvalostí a za velkých lidských obětí lidé v únoru svrhli krutý režim Viktora Janukovyče. Na toto morální vítězství odpovědělo v březnu Rusko obsazením Krymu. Od té doby až do současnosti pak Doněcká a Luhanská oblast trpí destabilizací podporovanou ze zahraničí, separatismem a projevy terorismu, jedním slovem: válkou. Jak dosvědčilo zločinné sestřelení letu Malaysia Airlines 17, má tato ukrajinská zkouška také tragický dopad na celosvětové společenství.

Proti násilnostem Janukovyčova režimu, obsazení Krymu i rozdělení země se společně postavily všechny církve a náboženské společnosti na Ukrajině. Na kyjevském Majdanu jejich zástupci po dlouhé měsíce, každý den a také v noci při společných modlitbách trvali na dodržování občanských práv, zastavení násilí, udržení jednoty země a navázání dialogu. Tato občanská i ekumenická a mezináboženská harmonie a spolupráce se staly významným zdrojem mravní inspirace a společenské soudržnosti celé země.

Na obsazeném Krymu i ve východní válečné oblasti se některé z církví a náboženských společností staly obětí diskriminace a musely dokonce přestat otevřeně projevy násilí. Na Krymu jsou těmto projevům nejvíce vystaveni muslimští Tataři. Jejich komunita jako celek každodenně čelí nebezpečí. Někteří z jejich představitelů byli nuceni odejít do exilu a je jim zamezeno v návratu do vlasti. Nejružnějším výhrůžkám čelí na Krymu také řecko- a římskokatolické duchovní správy, pravoslavné farnosti náležející ke kyjevskému patriarchátu i židovské obce.

V dubnu bylo na východě Ukrajiny rozpoutáno násilí. Podle ukrajinských úřadů bylo uneseno nebo zadrženo na tisíc osob, mezi nimi i zahraniční novináři a míroví pozorovatelé, desítky lidí byly mučeny nebo zabity. Protiteroristická operace vedená ukrajinskou vládou je konfrontována se zahraniční agresí, k níž se připojují místní rebelové a místní i mezinárodní zločinci. Výsledkem je dnes v hustě obydlených městech více než tisíc civilních obětí na životech a toto číslo každým dnem stoupá o padesát a více úmrtí, nemluvě o 298 obětech letu MH17. Dochází k ničení městské infrastruktury i silnic a mostů, elektrických rozvodů, uhelných dolů a průmyslových zařízení s cílem oslabit ekonomiku a ztížit budoucí rekonstrukci, která připadne na zodpovědnost

ukrajinské vládě. Před válečným konfliktem, který do srdcí měst vnesli takzvaní separatisté, byly nuceny uprchnout stovky tisíc lidí.

Útlaku je uprostřed válečných hrůz na územích ovládaných „separatisty“ vystavena také nepočetná ukrajinská řecko- a římskokatolická menšina. Tři katoličtí kněží byli uneseni: Paweł Witek, Wiktor Wąsowicz (římskokatoličtí) a Tychon Kulbaka (řeckokatolický). Poslední z nich byl v zajetí držen deset dní a neposkytli mu ani potřebné léky. Rezidence řeckokatolického biskupa v Doněcku byla vykradena a zapečetěna, biskupovi zabránili v přístupu do jeho kanceláře a k veškerým dokumentům. Raketa vypálená „separatisty“ zasáhla dvorek u katedrály a poškodila budovu a její okna. Biskup společně s téměř všemi řeckokatolickými kněžími byl nucen okolí Doněcka opustit. Ozbrojení představitelé separatistického režimu vtrhli do kostela a znesvětili svatostánek. „Dovolili“ sice kněžím zůstat a vést bohoslužby, omezili však jejich možnosti cestování. Teroristé vydírají kněze a vyhrožují jim, že ublíží jejich farníkům.

V poslední době, v sobotu 16. srpna, byl obsazen a znesvěcen malý klášter sester služebnic Neposkvrněné Panny Marie v Doněcku. Sestry, které zde šlechtně a pokorně sloužily místnímu společenství a v oné době se právě nacházely mimo Doněck na letním odpočinku nebo na dětských táborech, se nyní nemohou vrátit do svého domova, který obsadili „separatisté“.

Cílem proruských teroristických skupin a obětmi nejtěžšího násilí se stávají také protestanté: dva synové pastora evangelické církve Proměnění, Alexandra Pavlenka, a dva jáhni téže církve, Viktor Brodarskij a Vladimir Veličko, byli teroristy odvedeni z bohoslužby, mučeni a nakonec zabiti. Jejich těla byla exhumována z masového hrobu ve Slavjansku.

Obléhané ukrajinské katolíky – jak řecké, tak římské –, věřící ukrajinské pravoslavné církve kyjevského patriarchátu i protestanty žijící na východě Ukrajiny navíc bohužel ohrožuje rétorika ruských pravoslavných představitelů, jež se stále více podobá propagandě ruských politiků a sdělovacích prostředků.

V dokumentu, vydaném nedávno v Moskvě na nejvyšších úrovních ruské pravoslavné církve, konkrétně v dopise zaslaném primasům pravoslavných církví, jsou řeckokatolíci a věřící ukrajinské pravoslavné církve kyjevského patriarchátu urážlivě nazýváni jako „uniaté“ a „schizmatici“ a také očerňováni. Přisuzuje se jim totiž odpovědnost za vojenský konflikt na východní Ukrajině a jsou obviňováni z podporování války, zejména z násilností, kterým jsou v důsledku vojenských operací vystaveni pravoslavní kněží a věřící. Představitelé ruské pravoslavné církve rozšiřují o věřících řeckokatolické církve a dalších vyznání lživé informace, čímž je vystavují nebezpečí ze strany ozbrojených separatistů, kteří se označují za bojovníky ruského pravoslaví.

Podobná tvrzení a obvinění ostře odmítáme. Ukrajinská armáda není strukturována na základě vyznání. V oblasti protiteroristické operace proto působí kaplani nejrůznějších denominací. Zároveň těmto duchovním není dovoleno zasahovat do života místních náboženských společenství. Obvinění, že kaplani ukrajinské řeckokatolické církve se dopustili násilí na příslušnících jiných církví a náboženských společenství, nejsou pravdivá.

Tragédie, které dnes Ukrajina čelí v důsledku vojenské agrese, je tragédií pro všechny národy, pro věřící všech vyznání a pro všechna společenská uskupení. Dochází k ničení budov, kostelů a klášterů všech náboženských a etnických skupin. Při výkonu své pastorační služby v Doněcké a Luhanské oblasti a na Krymu trpí a mnohdy i nasazují

vlastní život kněží všech vyznání. Dva pravoslavní kněží, kteří byli v těchto končinách zabiti, patří k tisícovce civilistů usmrčených během konfliktu a jejich násilná smrt nemá žádnou souvislost s jejich náboženským přesvědčením. Stali se náhodnými oběťmi ostřelování.

Modlíme se za všechny nevinné oběti a za mír na Ukrajině. A naše církve dělá vše pro to, aby uspíšila obnovení míru a ulehčila utrpení těch, které strašlivý konflikt zasáhl.

Ukrajina potřebuje účinnou pomoc celosvětového křesťanského společenství a podporu všech lidí dobré vůle. Uprostřed záplavy propagandistických zpráv ze sdělovacích prostředků vás prosíme, abyste všechny informace kriticky vyhodnocovali. Potřebujeme vaše modlitby, vaše rozlišování, vaše dobré slovo a účinný skutek. Mlčení a nečinnost povedou k dalším tragédiím. Osud letu MH17 je příkladem toho, co se může stát, pokud se teroristům dovolí, aby ve své činnosti pokračovali.

*+ Svjatoslav,
vyšší arcibiskup kyjevsko-haličský,
primas Ukrajinské řeckokatolické církve*